

Sygn. akt VII Ka 109/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Gałkowska (spr.)

Sędziowie: SSO Beata Jarosz

SSO Aneta Łatanik

Protokolant: sekr. sądowy Aleksandra Błachowicz - Dróżdź

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Lublińcu Jolanty Siwek - Kity

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2018r.

sprawy **M. G. (1) s. T. i I. ur. (...) w K.**

oskarżonego o czyny z art. 207 § 1 kk, art. 282 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Lublińcu

z dnia 21 listopada 2017 r. , sygn. akt II K 299/16

orzeka:

1. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Lublińcu;
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. J. – Kancelaria Adwokacka w L., kwotę 516,60 zł (pięćset szesnaście złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu oskarżonego M. G. (1) w postępowaniu odwoławczym, przy czym kwota ta obejmuje również należny podatek VAT.

Sygn. akt VII Ka 109/18

UZASADNIENIE

M. G. (1) został oskarżony o to, że

I. W okresie od 1 października 2015 roku do 19 stycznia 2016 roku w L. woj. (...) znęcał się psychicznie nad swoją matką I. J. (1) poprzez wszczynanie awantur, podczas których znieważał ją słowami wulgarnymi, niepokoił oraz w sposób fizyczny poprzez szarpanie, popychanie i wykręcanie rąk **tj. o przestępstwo z art.207§1k.k.**

II. w dniu 19 stycznia 2016 roku w L., woj. (...) działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, grożąc pozbawieniem życia i stosując przemoc polegającą na nałożeniu reklamówki na głowę i podduszaniu oraz przystawieniu noża kuchennego do szyi I. J. (1) doprowadził ją do rozporządzenia mieniem w kwocie 20 złotych

tj. o przestępstwo z art.282k.k.

Wyrokiem z dnia 21 listopada 2017 roku wydanym w sprawie o sygn. akt II K 299/16, Sąd Rejonowy w Lublińcu orzekł:

1. oskarżonego M. G. (1) uznał za winnego tego, że w okresie od około 10 października 2015 roku do 19 stycznia 2016 roku w L. woj. (...) znęcał się nad swoją matką I. J. (1) psychicznie poprzez wszczyzanie awantur, znieważanie jej słowami wulgarnymi, powszechnie uznawanymi za obraźliwe oraz fizycznie poprzez szarpanie, popychanie i wykręcanie rąk, tj. za winnego popełnienia występku określonego w art.207§1k.k. i za to na podstawie art.207§1k.k. wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;
2. oskarżonego uznał za winnego tego, że w dniu 19 stycznia 2016 roku w L. woj. (...) w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności w postaci oddanych na przechowywanie pieniędzy stosował wobec swojej matki I. J. (1) przemoc polegającą na nałożeniu reklamówki na głowę i podduszaniu oraz przystawił jej nóż kuchenny do szyi, grożąc jej pozbawieniem jej życia, tj. za winnego popełnienia występku określonego w art.191§2k.k. i za to na podstawie art.191§2 k.k. wymierzył mu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
3. na podstawie art.85§1k.k. i art.86§1k.k. orzeczone wobec oskarżonego w punktach 1 i 2 wyroku kary pozbawienia wolności połączył i jako karę łączną wymierzył oskarżonemu karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności;
4. na podstawie art.29ust.1 ustawy Prawo o adwokaturze zasadził od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. J. kwotę 1239,84 zł, uwzględniając kwotę podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Lublińcu;
5. na podstawie art.624§1k.p.k. zwolnił oskarżonego od obowiązku uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Powyższy wyrok został zaskarżony w drodze apelacji wywiedzionej przez obrońcę oskarżonego który to zaskarżył go w całości i zarzucił mu:

1. obrazę prawa procesowego mającą istotny wpływ na treść wyroku tj. art.7k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającej na przyznaniu waloru prawdy zeznaniom świadków i pokrzywdzonej I. J. (1) w zakresie w jakim obciążały one oskarżonego a uznaniu za nieprawdziwe wyjaśnienia oskarżonego oraz zeznania świadków i pokrzywdzonej I. J. (1) w zakresie przemawiającym na korzyść oskarżonego mimo, że były one spójne, logiczne i częściowo korespondowały z zeznaniami świadków i samej pokrzywdzonej,
2. obrazę prawa materialnego tj. art.191§2k.k. poprzez przyjęcie że oskarżony stosował wobec swojej matki I. J. (1) przemoc w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności podczas gdy pieniądze powierzone przez oskarżonego matce nie posiadały charakteru wierzytelności,
3. obrazę prawa procesowego mającą istotny wpływ na treść wyroku tj. art.5§2k.p.k. polegający na przyjęciu, że w dniu 19 stycznia 2016 r. stosując wobec swojej matki przemoc polegającą na nałożeniu jej reklamówki na głowę i podduszeniu oraz przyłożeniu jej noża kuchennego do szyi groził jej pozbawieniem życia w celu zwrotu oddanych matce na przechowanie pieniędzy w kwocie 20 zł., podczas gdy w sprawie istniały niedające się usunąć wątpliwości, które sąd winien rozstrzygnąć na korzyść oskarżonego.

będący konsekwencją obrazy ww. przepisów:

4. błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za postawę zaskarżonego wyroku, polegający na przyjęciu, że oskarżony znęcał się nad swoją matką I. J. (1) psychicznie i fizycznie w okresie od 10 października 2015 r. do 19 stycznia 2016r., oraz że dokonał czynu opisanego w pkt 2 zaskarżonego wyroku podczas gdy w rzeczywistości oskarżony nie spełnił przesłanek popełnienia czynów opisanych w punktach 1 i 2 zaskarżanego wyroku,

Stawiając powyższy zarzut skarżący wniosł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od czynu zarzucanego mu w pkt 1 wyroku oraz zmianę kwalifikacji prawnej czynu z pkt. 2 zaskarżanego wyroku na czyn z art.191§1k.k. i na jego podstawie wymierzenie oskarżonemu łagodnej kary.

Jednocześnie skarżący wniosł o zasądzenie na jego rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu za II instancję oświadczając, iż koszty pomocy prawnej udzielonej z urzędu nie zostały zapłacone w całości, ani w części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę oskarżonego apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, niemniej jednak skarga ta odniosła pewien skutek albowiem inicjując postępowanie odwoławcze, a w jego ramach instancyjną kontrolę zaskarżonego orzeczenia, doprowadziła do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy M. G. (1) Sądowi Rejonowemu w Lublińcu celem ponownego rozpoznania.

Nim jednak Sąd Okręgowy przystąpi do szczegółowego przedstawienia powodów, dla których wydanie orzeczenia o kasatoryjnym charakterze okazało się konieczne pragnie tytułem wstępu zauważyć, iż wniesienie środka odwoławczego, każdorazowo (niezależnie od granic i zakresu jego zaskarżenia) obliuguje Sąd odwoławczy do zbadania ewentualności wystąpienia w sprawie uchybień, o których mowa w treści art.439k.p.k. i art.440k.p.k.

Sąd Okręgowy dokonując analizy sprawy oskarżonego M. G. (1) dostrzegł, iż zaistniały w niej warunki do uchylenia zaskarżonego wyroku właśnie w oparciu o podstawy z art.440k.p.k. Niezależnie bowiem od oceny prawidłowości dokonanych przez Sąd Rejonowy ocen i ustaleń dotyczących sprawstwa i winy M. G. (1) w zakresie przypisanych mu czynów zaskarżony wyrok został wydany z uchybieniem art.41§1k.p.k. Aby jednak zapewnić czytelność i przejrzystość argumentacji Sądu odwoławczego jaką kierował się podejmując decyzję o konieczności uchylenia wyroku Sądu I Instancji i przekazaniu sprawy M. G. (1) Sądowi Rejonowemu w Lublińcu do ponownego rozpoznania niezbędnym jest skrótowe przedstawienie podejmowanych w niniejszej sprawie czynności procesowych.

Otóż, w dniu 6 czerwca 2016 roku do Sądu Rejonowego w Lublińcu II Wydziału Karnego wpłynął akt oskarżenia przeciwko M. G. (1) oskarżonemu o przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. i z art. 282 k.k. Zarządzeniem Prezesa Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 15 czerwca 2016 roku sprawa została zarejestrowana w repertorium K pod sygn. 299/16, jako sędziego referenta wyznaczono SSR Annę Michalską. W dniu 20 czerwca 2016 roku SSR Anna Michalska złożyła wniosek o wyłączenie je od rozpoznania sprawy II K 299/16. Postanowieniem z dnia 22 lipca 2016 roku Sąd Rejonowy w Lublińcu przedmiotowy wniosek uwzględnił i wyłączył SSR Annę Michalską od rozpoznania sprawy. Jako sędziego referenta w sprawie wyznaczono SSR Beatę Łęską – Tkacz. Zarządzeniem z dnia 29 lipca 2016 roku wyznaczono termin pierwszej rozprawy datowany na dzień 26 września 2016 roku. Następnie z uwagi na konieczność kontynuowania postępowania dowodowego sprawa była odraczana czterokrotnie. W tym czasie przesłuchano wielu świadków oraz dopuszczono dowód z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów odnośnie stanu zdrowia psychicznego oskarżonego. Postanowieniem z dnia 20 marca 2017 roku Sąd Rejonowy w Lublińcu na podstawie art.35§1k.p.k. w zw. z art.25§1pkt1k.p.k. stwierdził są niewłaściwość rzeczową i sprawę M. G. (1) przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Częstochowie. W uzasadnieniu postanowienia wskazano, iż dokonując analizy zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego w tym zwłaszcza zeznań pokrzywdzonej I. J. (1) z dnia 19 stycznia 2016 roku stwierdzono, że czyn zarzucany oskarżonemu w punkcie drugim aktu oskarżenia powinien być zakwalifikowany z art.280§2k.k., który przewiduje zagrożenie karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3, a nie jak przyjął prokurator z art.282k.k. Zgodnie zaś z treścią art.25§1pkt1k.p.k. w sprawach o zbrodnie orzeka w pierwszej instancji Sąd Okręgowy. Na skutek zażalenia wywiezionego przez obrońcę oskarżonego postanowieniem z dnia 18 maja 2017 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VII Kz 211/17 Sąd Okręgowy w Częstochowie uchylił wskazane wyżej postanowienie i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Lublińcu. W treści uzasadnienia podniósł, iż Sąd Rejonowy nie odniósł się do całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, albowiem podejmując decyzję w przedmiocie właściwości rzeczowej Sądu Rejonowego odwołał się wyłącznie do zeznań I. J. (1)

z dnia 19 stycznia 2016 roku pomimo, iż kolejne zeznania pokrzywdzonej z dnia 19 kwietnia 2016 roku są w swojej wymowie istotnie odmienne.

Po uchyleniu postanowieniu o przekazaniu sprawy M. G. (1) do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Częstochowie dotychczasowy sędzia referent w osobie SSR Beaty Łęskiej – Tkacz złożyła wniosek o wyłączenie jej od rozpoznania sprawy II K 299/16 podnosząc, iż dnia 20 marca 2017 roku wydała postanowienie z którego treści wynika jednoznacznie, iż dokonała oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności zeznań pokrzywdzonej I. J. (1), a okoliczność ta może wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jej bezstronności w analizowanej sprawie. W dniu 19 czerwca 2017 roku tożsamy wniosek złożył obrońca oskarżonego, dodatkowo wskazując, iż sędzia referent brała udział w wydaniu orzeczenia, które zostało uchylone.

Postanowieniem z dnia 21 czerwca 2017 roku Sąd Rejonowy w Lublińcu nie uwzględnił wniosków o wyłączenie SSR Beaty Łęskiej – Tkacz od rozpoznania sprawy II K 299/16. W jego treści podniósł, iż sędzia referent wydając postanowienie w przedmiocie właściwości rzeczowej zajęła określone stanowisko w sprawie, jednakże nie dokonała ostatecznej oceny zeznań pokrzywdzonej. Ponadto zaznaczono również, iż sędzia jest z mocy prawa wyłączony od udziału w sprawie, jeżeli brał udział w wydaniu orzeczenia, które to zostało uchylone. Przy czym utrwalona i nie budząca wątpliwości linia orzecznicza wskazuje, że w przypadku rozpoznawania przez sędziego incydentalnej kwestii, jeśli orzeczenie w tym zakresie zostanie uchylone przez sąd wyższego rzędu, sędzia wydający to orzeczenie nie podlega wyłączeniu od prowadzenia głównej sprawy (w przedmiocie odpowiedzialności oskarżonego), lecz jest wyłączony od udziału w ponownym rozstrzygnięciu w przedmiocie owego incydentalnego zagadnienia. Następnie zarządzeniem z dnia 6 lipca 2017 roku wyznaczono termin rozprawy głównej datowany na dzień 4 września 2017 roku. Dnia 21 listopada 2017 roku wydano zaskarżony wyrok.

W ocenie Sądu Okręgowego zestawienie wskazanych wyżej faktów w sposób oczywisty wywoływało uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego prowadzącego sprawę M. G. (1). W postanowieniu z dnia 20 marca 2017 roku Sądu Rejonowego w Lublińcu sędzia referent wyraziła bowiem swój kategoriyczny pogląd w zakresie wadliwości kwalifikacji drugiego z czynów zarzucanych oskarżonemu, uznając, iż winien być zakwalifikowany z art. 280§2k.k., zaś podstawą do takiego podglądu uczynił zeznania pokrzywdzonej I. J. (1), którym przypisano przymiot wiarygodności. Znamiennym jest, iż w sprawie nie wydano postanowienia w trybie art. 399§1k.p.k., a mianowicie postanowienia w przedmiocie uprzedzenia o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej, lecz wręcz wskazano jednoznacznie na wadliwość kwalifikacji drugiego z zarzucanych oskarżonemu czynów. W postanowieniu wprost bowiem podano, iż przepis art.280§2k.k. penalizuje zachowanie sprawcy rozboju, który posługuje się bronią palną, nożem lub innym podobnie niebezpiecznym przedmiotem lub środkiem obezwładniającym albo działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się taką bronią, przedmiotem, środkiem lub sposobem. Zaś z analizy zeznań pokrzywdzonej wynika, iż oskarżony w dniu 19 stycznia 2016 roku miał zażądać od niej, aby dała mu pieniądze, a gdy odmówiła, zarzucił jej na głowę reklamówkę i zacisnął ją na szyi, a następnie przyłożył jej nóż kuchenny do szyi, grożąc jej słowami: „dwa ruchy i poderżnę ci gardło”, po czym pokrzywdzona z uwagi na agresywne zachowanie oskarżonego dała mu 20 złotych, aby ją zostawił.. Odmierna sytuacja zachodziłaby, gdyby wydanie postanowienia w przedmiocie stwierdzenia niewłaściwości sądu było uprzedzone postanowieniem o **możliwości** zmiany kwalifikacji prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu na podstawie art. 399§1k.p.k., a więc w sytuacji, gdyby tak jednoznaczna ocena zebranych dowodów, czy też chociażby części tego materiału, jak i tak kategoriyczna prawnokarna ocena zachowania oskarżonego, nie została przeprowadzona. W tych okolicznościach Sędzia sprawozdawca jak najbardziej zasadnie złożyła wniosek o wyłączenie jej od rozpoznania sprawy, podnosząc, iż w postanowieniu w przedmiocie stwierdzenia niewłaściwości dokonała oceny zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności zeznań pokrzywdzonej I. J. (2). Nie sposób nie uznać, by ów wniosek nie był zasadny i całkowicie niezrozumiałe jest rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 21.06.2017r. nie uwzględniające wniosku o wyłączenie sędziego od rozpoznania sprawy. Rozważania jakie zostały zaprezentowane w uzasadnieniu tegoż postępowania, choć co do zasady prawidłowe, to jednakże pozostają w oderwaniu od realiów niniejszej sprawy. Nie dostrzeżono bowiem istoty problemu, sprowadzającego się przecież do tego, iż sędzia sprawozdawca w toku rozpoznania sprawy ujawniła w sposób jednoznaczny swoje zapatrywania i oceny tak w zakresie zgromadzonych dowodów, jak i przedstawiła prawnokarną ocenę przynajmniej jednego z czynów

zarzucanych oskarżonemu. Odwoływanie się do postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 18.05.2017r. w sprawie VII Kz 211/17 w którym stwierdzono, iż Sąd Rejonowy w zaskarżonym postanowieniu w przedmiocie stwierdzenia swej niewłaściwości nie odniósł się do całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej jest oczywiście nieuzasadnione, w tej sytuacji gdy w sposób jednoznaczny dokonano przecież oceny wiarygodności części tego materiału dowodowego, i to o najistotniejszym znaczeniu w postaci zeznań pokrzywdzonej. Przyznanie przymiotu wiarygodności tym zeznaniom w sposób automatyczny też świadczy o tym, iż takiego waloru Sąd Rejonowy odmówił z kolei wyjaśnieniom oskarżonego w zakresie w jakim prezentował on swoją wersję zdarzenia.

Reasumując, udział SSR Beaty Łęskiej – Tkacz w rozpoznaniu sprawy po wydaniu postanowienia z dnia 20 marca 2017 roku o przekazaniu sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Częstochowie, jako sądowi właściwemu do jej rozpoznania, naruszał zasadę bezstronności. Należy podkreślić, iż art. 45 ust. 1 Konstytucji RP gwarantuje każdemu prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, **bezstronny** i niezawisły sąd. Prawo do rzetelnego procesu statuują także ratyfikowane przez Polskę umowy międzynarodowe: Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych. Zapewnieniu rzetelności procesu sądowego służy niezawisłość i bezstronność sądu. Instytucja wyłączenia sędziego z art. 40 k.p.k. i art. 41 k.p.k. służy stworzeniu gwarancji minimalizacji zagrożeń bezstronności sędziego, by nie pojawiły się sytuacje, gdy jego obiektywizm "mógłby się stać przedmiotem racjonalnie podnoszonych wątpliwości". I tak stosownie do art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, choć oczywistym jest też, że do zastosowania art. 41 § 1 k.p.k. nie jest konieczne udowodnienie, iż sędzia jest stronniczy. Podobnie jak nie jest również niezbędne udowodnienie okoliczności, która mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego. Okoliczność mająca uzasadnić wyłączenie sędziego powinna być jedynie uprawdopodobniona. Zauważyć należy, iż w Wyroku z dnia 28 kwietnia 2016 r. II KK 294/15 Sąd Najwyższy wyraził pogląd, zgodnie z którym gdy sędzia ma orzekać ponownie w instancji odwoławczej w sprawie, w której uprzednio wziął udział w wydaniu orzeczenia uchylającego wcześniejszy wyrok zapadły w danym postępowaniu, o zaistnieniu - w aspekcie zewnętrznym - wątpliwości co do jego bezstronności można mówić wówczas, gdy przy poprzednim orzekaniu sąd z jego udziałem, uchylając wydany przez sąd pierwszej instancji wyrok, **wypowiedział pogląd** co do możliwości przypisania oskarżonemu zarzucanego mu przestępstwa w świetle istniejących w sprawie ustaleń faktycznych i przy prawidłowej ich ocenie, a więc gdy wypowiedział się odnośnie do tych ustaleń lub winy oskarżonego, bez względu na to, w jakim fragmencie uzasadnienia wyroku wyrażono takie stanowisko. (OSNKW 2016/7/49, KZS 2016/7/23, Biul.SN 2016/7/15, Biul.PK 2016/4-6/61-66, LEX nr 2026390). Sąd Okręgowy zaprezentowany pogląd Sądu Najwyższego w pełni podziela. Choć przywołane orzeczenie nie odnosi się do postępowania pierwszoinstancyjnego, to jednakże wyrażone tam zapatrywania w sposób oczywisty winny mieć zastosowane także na tym etapie postępowania w zaistniałych na gruncie niniejszej sprawy okolicznościach.

Reasumując, zaskarżony wyrok na podstawie przepisu art.437§1i2k.p.k. w zw. z art.440k.p.k. należało uchylić i sprawę oskarżonego M. G. (2) przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Pierwszej instancji.

Kończąc powyższe rozważania Sąd Okręgowy, pragnie jeszcze na marginesie zwrócić uwagę, iż charakter stwierdzonych powyżej uchybień, determinujących konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku, skutkował w myśl dyrektyw zawartych w przepisie art.436k.p.k. odstąpieniem przez Sąd Okręgowy od rozpoznawania zarzutów wskazanych przez obrońcę oskarżonego w wywiedzionym przez niego środku odwoławczym, albowiem odnoszenie się do nich byłoby aktualnie przedwczesne, tym niemniej ujęte tam treści winny być przedmiotem uwagi Sądu Rejonowego ponownie rozpoznającego niniejszą sprawę.

Na stosowny wniosek obrońcy z urzędu oskarżonego Sąd Okręgowy na podstawie art.29ust.1 ustawy Prawo o adwokaturze z dnia 26 maja 1982 roku w zw. z §4ust.1i3, §17ust.2pkt.4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy oskarżonego adw. A. J. -

Kancelaria Adwokacka w L. kwotę 516,60 złotych tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu oskarżonego M. G. (1) w postępowaniu odwoławczym, przy czym kwota ta obejmuje również należny podatek VAT.